

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ : กรณีโรงเรียน
เทศบาลพลประชานุกูล สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัด
ขอนแก่น สรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. ขอบเขตการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาครูโรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
2. เพื่อพัฒนาครูโรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ขอบเขตการวิจัย

1. ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมาย รวม 10 คน ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้วิจัย
 - 1.2 กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน
2. พื้นที่ที่ทำการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น
3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กลยุทธ์ในการพัฒนาครูโรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการประกอบด้วย

3.1.1 การศึกษาดูงาน

3.1.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการ

3.1.3 การนิเทศภายในและประเมินผลงาน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการพัฒนาครูโรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ประกอบด้วย

3.2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3.2.2 ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้

แบบบูรณาการ

4. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการศึกษาดูงาน มีดังนี้

1.1 แบบสัมภาษณ์หลังการศึกษาดูงาน

1.2 แบบสังเกตการศึกษาดูงาน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอนแบบบูรณาการ มีดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ

2.2 แบบสังเกตการอบรมเชิงปฏิบัติการ

2.3 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศและประเมินผลงานของกลุ่มเป้าหมาย มีดังนี้

3.1 แบบประเมินผลการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3.2 แบบประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้

แบบบูรณาการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน ถึงวันที่ 6 สิงหาคม 2550 โดยมีการเก็บข้อมูลจากกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาทั้ง 3 กลยุทธ์ คือ การศึกษาดูงาน เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต และการสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย การอบรมเชิงปฏิบัติ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์และ การทำแบบทดสอบของกลุ่มเป้าหมาย และการนิเทศภายในและประเมินผลงาน เก็บรวบรวม ข้อมูลจากการประเมินผลงานการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการการ จัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของกลุ่มเป้าหมายโดยผู้นิเทศ เป็นผู้ประเมินผลงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการสังเกต และการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์โดยใช้ วิธีตีความสร้างข้อสรุป และบรรยายเป็นความเรียง

2. ข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 ข้อมูลที่ได้จากการประเมินการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การประเมินการ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการประเมินการการจัดการเรียนการสอนตาม แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1.1 ตรวจสอบให้คะแนนแบบประเมินในแต่ละชุด โดยกำหนดการให้คะแนน ดังนี้

ระดับความคิดเห็น/ความสามารถมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ระดับความคิดเห็น/ความสามารถมาก	ให้ 4 คะแนน
ระดับความคิดเห็น/ความสามารถปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ระดับความคิดเห็น/ความสามารถน้อย	ให้ 2 คะแนน
ระดับความคิดเห็น/ความสามารถน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

2.1.2 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานแต่ละข้อ แล้วเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้

แบบบูรณาการ ผู้วิจัยนำมาตรวจให้คะแนนในการทดสอบก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ แล้ววิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นมาเปรียบเทียบเพื่อดูการพัฒนาของกลุ่มเป้าหมาย โดยกลุ่มเป้าหมายต้องผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ : กรณีโรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลจากการสัมภาษณ์หลังการศึกษาดูงาน กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมากขึ้น เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และเห็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ การกำหนดหัวเรื่อง การวิเคราะห์ความสำคัญของเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของวิชาหลักวิชาหลักวิชาการที่จะนำมาบูรณาการ และยังได้ทราบแนวทางในการป้องกันและแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ หลังจากการศึกษาดูงาน กลุ่มเป้าหมายได้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จากการสัมภาษณ์ภายหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถบอกวิธีการและขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และมั่นใจว่าสามารถจัดรูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ และจากผลการทำแบบทดสอบหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการของกลุ่มเป้าหมายมีคะแนนเฉลี่ย 21.89 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.56 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. ผลจากการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยที่มิวิทยากรติดตามนิเทศภายในและประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง โดยทำกรนิเทศภายในและประเมินผลงาน 2 ครั้ง พบว่า ประเมินผลงานครั้งที่ 1 มีผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการอยู่ในระดับมาก

($\bar{X}=4.16$) และผลจากการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.66$) จากกรณีศึกษาภายในและการประเมินผลงานครั้งที่ 2 มีผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50$) และผลการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$) แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

อภิปรายผล

1. ผลจากการศึกษาครูงานกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมากขึ้น เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มเป้าหมายเห็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการและแนวทางการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ได้รับแนวคิดและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ การกำหนดหัวเรื่อง การวิเคราะห์ความสำคัญของเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของวิชาหลักวิชาหลักวิชารองที่จะนำมาบูรณาการ ทั้งยังได้ทราบแนวทางในการป้องกันและแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ได้เห็นทักษะในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความมั่นใจในการเข้าร่วมพัฒนาตนเองด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มเป้าหมายได้เห็นแนวทางและวิธีการดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจากการศึกษาครูงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประภาสิต พริงศิรินันท์กุล (2546 : 89-90); ทองฉัตร จันทะศักดิ์ (2547 : 92-93) ไชยธนา ธาระจันทร์ (2548 : 87 - 89) ที่ได้พบว่า การศึกษาครูงานทำให้กลุ่มเป้าหมายเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเห็นแนวทางการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและได้รับประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและเทคนิคการสอนแบบบูรณาการที่หลากหลาย

2. ผลการอบรมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเรียนรู้แบบบูรณาการและมีความสามารถในการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถที่จะเชื่อมโยงและผสมผสานเนื้อหาและกระบวนการต่าง ๆ ในการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างสอดคล้องและผสมกลมกลืน สามารถอธิบายถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ และมีความมั่นใจว่าสามารถ

จัดรูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่ากิจกรรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ทำให้กลุ่มเป้าหมายได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยมีวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญแนะนำ อธิบายและช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด จึงทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุภาพ สาร โภคา (2547 : 61-63) พบว่าหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมายมีผลการทำแบบทดสอบสูงมากกว่าก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3. จากการนิเทศภายในและประเมินผลงาน เพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ กำกับ ติดตามเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ โดยทำการนิเทศภายใน 2 ครั้ง ผลจากการนิเทศภายในช่วยให้กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้กลยุทธ์การนิเทศภายในและประเมินผลงานที่ออกแบบให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศได้พบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งก่อนการนิเทศและหลังการนิเทศทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยนานู พิพิชกุล (2547 : บทคัดย่อ) พบว่า การนิเทศภายในเพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ทำให้กลุ่มเป้าหมายสามารถจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ และศักดิ์ อนันตทัศน์ (2548 : 81-85) พบว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการศึกษาดูงาน ยังไม่มีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จึงใช้การนิเทศภายในเพื่อให้การช่วยเหลือ และแนะนำ ทำให้กลุ่มเป้าหมายสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ในการพัฒนากิจกรรม

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การใช้วิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายในและการประเมินผลงาน ช่วยทำให้การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการประสบความสำเร็จ ดังนั้นการพัฒนาบุคลากรจึงควรมีการนิเทศติดตามและประเมินผลงาน ให้คำแนะนำในการลงมือปฏิบัติอย่างใกล้ชิด จะทำให้เกิดความสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพ

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการประสบความสำเร็จได้นั้น ครูซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายจะต้องให้ความร่วมมือในการดำเนิน

กิจกรรมต่าง ๆ และส่งงานตามที่ได้รับมอบหมายในระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้นการอบรมเชิงปฏิบัติการจึงควรให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเอง ในทุก ๆ ขั้นตอน การอบรมเชิงปฏิบัติการจึงจะประสบความสำเร็จ

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า การประเมินผลการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ช่วยให้ครูซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายมีความมั่นใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ที่สร้างขึ้นสามารถใช้สอนได้จริง ดังนั้นผู้ที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติการสอนควรให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติการสอน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยและสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.2 ควรศึกษาความคงทนของความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.3 ควรพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในรูปแบบและวิธีการอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย